

DANILEȚ, Vasilică-Cristi

Studii: licențiat în studii juridice, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Drept (1998); curs postuniversitar de științe penale la Facultatea de Drept a Universității de Vest din Timișoara (2001); master în drept științe penale și criminalistică (2002) și doctor în drept (2013) la Facultatea de Drept a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

Activitate: judecător (din 1998); consilier al ministrului justiției (2005-2007); membru în Comisia pentru Eficiența Justiției din cadrul Consiliului Europei (2005-2006); membru în grupul de lucru pentru redactarea profilului magistratului (2006); participant la redactarea Comentariului la Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară adoptat la nivel ONU (Viena, 2007); formator la Institutul Național al Magistraturii, disciplina „etică și deontologie judiciară” (din 2008); membru în Consiliul Superior al Magistraturii (2011-2016); participant la lucrările Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției unde s-a adoptat Ghidul de implementare și cadrul de evaluare a art. 11 din UNCAC (Panama, 2013); expert internațional pentru reforma justiției și integritate judiciară în Albania, Bulgaria, Cehia, Macedonia, Moldova, Muntenegru, Polonia, Tunisia, Turcia, Ucraina (2008-2016).

Publicații: 14 cărți și monografii în calitate de autor sau coautor, printre care: „Factorii de presiune și conflictele de interese. Ghid pentru judecători” (2007), „Eficiența și echitatea justiției. Standarde europene” (traduceri, 2008), „Corupția și anticorupția în sistemul juridic” (2009), „Ghid de mediere” (2010), „Justiția în opinii și analize, 2004-2010” (2010), „Admiterea la INM și în magistratură. Ghid practic și legislativ (2012, 2013, 2014, 2016, 2017)”, „Ghid de mediere penală” (2014), „Concurs de admitere INM și magistratură. Proba 1: Grile. Penal și procesual penal” (2014, 2015, 2016, 2017); „Unde-i lege nu-i tocmeală” (2014), „Educație juridică pentru liceeni. Ghid despre drepturi și justiție” (2016); peste 35 de studii și articole publicate în revistele de specialitate; peste 600 de articole de atitudine privind reforma sistemului juridic, independența justiției, imparțialitate magistratilor, integritatea judiciară publicate pe blogul personal la adresa <http://cristidanilet.wordpress.com> și pe site-ul www.cristidanilet.ro.

Premii și distincții: premiu de excelență pentru activitatea în reforma justiției, Gala Premiile Media de Excelență, Cluj-Napoca (2008); premiul „Mircea Manolescu” acordat de Uniunea Juriștilor din România pentru lucrarea „Corupția și anticorupția în sistemul juridic” (2009); diploma de onoare și titlul de „Ambasador al Medierii” acordat la Gala Mediatorilor, organizată de Consiliul de Mediere și Centrul Internațional pentru Soluționarea Disputelor – România (2013); premiul la categoria „Cel mai implicat angajat în campanii/proiecte de implicare în comunitate” la Gala „Oameni pentru oameni” organizată de Asociația pentru Relații Comunitare (2014); diploma de apreciere pentru contribuții la educația juridică preuniversitară, Gala Juridice (2016).

Cristi Danileț

Concurs de admitere INM și MAGISTRATURĂ 2017

Proba 3: Interviu. Etică și deontologie judiciară

Editura C.H. Beck
București 2017

AVERTISMENT!

Având în vedere amploarea luată de fenomenul fotocopiării lucrărilor de specialitate, mai ales în domeniul Dreptului, atragem atenția că, potrivit art. 14 și 140 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe, dacă respectiva reproducere a fost efectuată fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de legea menționată, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare sau cu amendă. Prin **reproducere**, conform legii, se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloace și sub orice formă.

Nu vă faceți părtași la distrugerea cărții!

Editura C.H. Beck este acreditată CNATDCU și este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Concurs de admitere INM și MAGISTRATURĂ 2017

Proba 3: Interviu. Etică și deontologie judiciară

Copyright © 2017 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck.

Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României DANILEȚ, CRISTI

Concurs de admitere INM și magistratură 2017. Proba 3 :
interviu, etică și deontologie profesională / Cristi Danileț. -

București : Editura C.H. Beck, 2017

ISBN 978-606-18-0700-0

34

Editura C.H. Beck

Str. Serg. Nuțu Ion nr. 2, sector 5, București

Tel.: 021.410.08.47; 021.410.08.73

Fax: 021.410.08.48

E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Oana Dobrițescu
Tehnoredactor: Cătălin Mantu

Cuprins

Prefață..... XI

Abrevieri..... XIII

PARTEA I 1

A. **Interviul ca probă de concurs** 1

§1. Condițiile de intrare în magistratură..... 1

§2. Concursul de intrare în magistratură 2

§3. Proba de interviu 3

§4. Prima componentă a interviului 4

§5. A doua componentă a interviului 4

§6. A treia componentă a interviului 5

§7. A patra componentă a interviului 13

§8. Notarea interviului..... 15

B. **Dileme ale eticii judiciare Principiile de la Bangalore**..... 16

§1. Cei trei „i” 16

§2. Profesionalismul 17

§3. Etica judiciară..... 18

§4. Principiile de la Bangalore 18

§5. Cele 6 virtuți..... 19

C. **Metodologia privind organizarea și desfășurarea probei
interviului din cadrul concursului de admitere**..... 23

PARTEA A II-A 25

A. **Instrumente naționale privind magistrații** 25

Legea nr. 161 din 19 aprilie 2003 privind unele măsuri
pentru asigurarea transparenței în exercitarea demni-
tăților publice, a funcțiilor publice și în mediul de
afaceri, prevenirea și sancționarea corupției..... 25

Legea nr. 303 din 28 iunie 2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată	29
Codul de procedură penală.....	43
Codul penal	44
Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.....	55
Regulament de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii.....	60
Carta interprofesională a judecătorilor, procurorilor și avocaților români.....	63
Ghid privind relația dintre sistemul judiciar din România și mass-media.....	67
Profilul magistratului în sistemul juridic din România.....	92
B. Instrumente internaționale privind judecătoria.....	102
Principiile de Bază ale ONU privind Independența Justiției (1985).....	102
Declarația de la Brijuni cu privire la Principiile de Independență a Justiției (2015).....	107
Recomandarea CM(2010)12 cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile	116
Avizul CCJE nr. 1 (2001) referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor. Concluzii	128
Avizul CCJE nr. 2 (2001) privind finanțarea și administrarea instanțelor cu referire la eficiența sistemului judiciar și la articolul 6 al Convenției Europene privind Drepturile și Libertățile Fundamentale ale Omului. Concluzie	130
Avizul CCJE nr. 3 (2002) asupra principiilor și regulilor privind care guvernează conduita profesională a judecătorilor, în mod deosebit etica, comportamentele incompatibile și imparțialitatea. 5°) Concluzii privind răspunderea	130
Avizul CCJE nr. 4 (2003) privind formarea inițială și continuă specifică judecătorilor la nivel național și european. Recomandări.....	132

Avizul CCJE nr. 5 (2003) referitor la regulile și practicile privind desemnările la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Subliniere.....	134
Avizul CCJE nr. 6 (2004) cu privire la procesul echitabil într-un termen rezonabil și rolul judecătorilor în acest proces, luând în considerare mijloacele alternative de soluționare a disputelor. Rezumatul recomandărilor și al concluziilor	134
Avizul CCJE nr. 7 (2005) privind „justiția și societatea”. Rezumatul recomandărilor și concluzii	143
Avizul CCJE nr. 8 (2006) cu privire la „rolul judecătorilor în protecția statului de drept și a drepturilor omului în contextul terorismului”. Sumarul recomandărilor și concluziilor	147
Avizul CCJE nr. 9 (2006) privind „rolul judecătorilor naționali în asigurarea unei aplicări efective a dreptului internațional și european”. Sumarul recomandărilor și concluziilor	148
Avizul CCJE nr. 10 (2007) referitor la „Consiliul Justiției în serviciul societății”. Rezumatul concluziilor și recomandărilor	150
Avizul CCJE nr. 11 (2008) privind „calitatea hotărârilor judecătorești”. Principalele concluzii și recomandări.....	153
Avizul CCJE nr. 12 (2009) al CCJE și Avizul nr. 4 (2009) al CCPE privind relațiile dintre judecători și procurori	156
Magna Carta a Judecătorilor (Principii fundamentale), 2010	158
Avizul CCJE nr. 13 (2010) privind rolul judecătorilor în executarea hotărârilor judecătorești. I. Concluzii	161
Avizul CCJE nr. 14 (2014) privind justiția și tehnologiile informatice. F. Concluzii – Recomandări.....	163
Avizul CCJE nr. 15 (2012) privind specializarea judecătorilor. Concluzii	163
Avizul CCJE nr. 16 (2013) privind relațiile dintre judecători și avocați. V. Recomandări	164

Avizul CCJE nr. 17 (2014) asupra evaluării activității judecătorilor, calității justiției și respectării independenței sistemului judiciar. J. Recomandări	166
Avizul CCJE nr. 18 (2015) privind poziția puterii judecătorești și relația ei cu celelalte puteri ale statului în democrația modernă. VIII: Rezumatul ideilor principale.....	168
Avizul CCJE nr. 19 (2016) privind rolul președinților de instanțe. V: Concluzii și recomandări	171
Declarație RE CJ privind etica judiciară (2010)	173
Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară (2001, 2002, 2007)	187
Comentariu asupra Principiilor de la Bangalore privind conduita judiciară (2001, 2002, 2007)	197
C. Instrumente internaționale privind procurorii.....	337
Linii Directoare ale ONU privind Rolul Procurorilor (1990)	337
Recomandarea CM (2000)19 privind Rolul procurorului în sistemul judiciar penal	344
Avizul CCPE nr. 1 (2007) privind „Modalități de îmbunătățire a cooperării internaționale în domeniul justiției penale”. Rezumatul recomandărilor	354
Avizul CCPE nr. 2 (2008) privind „Alternativele la urmărirea penală”. Concluzii	355
Avizul CCPE nr. 3 (2008) privind „Rolul Ministerului Public în afara domeniului justiției penale”. Rezumatul recomandărilor	357
Avizul CCPE nr. 5 (2010) cu privire la „Rolul Ministerului Public și justiția pentru minori” (<i>extras</i>)	359
Avizul CCPE nr. 6 (2011) cu privire la relațiile dintre procurori și administrația penitenciarelor. III. Concluzii.....	363
Avizul CCPE nr. 7 (2012) privind „Managementul resurselor de care dispune Ministerul Public”. IV. Recomandări.....	364

Avizul CCPE nr. 8 (2013) cu privire la relațiile dintre procurori și mass-media. IV. Recomandări	365
Avizul CCPE nr. 9 (2014) privind normele și principiile europene referitoare la procurori CARTA DE LA ROMA	367
Avizul CCPE nr. 10 (2015) privind rolul procurorilor în investigațiile penale. Listă de recomandări	370
Avizul CCPE nr. 11 (2016) al CCPE privind calitatea și eficiența activității procurorilor, inclusiv în lupta împotriva terorismului și a crimei organizate. Recomandări.....	371
Ghid european cu privire la etica și conduita procurorilor („Ghidul de la Budapesta”, 2005)	374
D. Rugăciunea unui judecător	382

Respect pentru oameni și cărți

PARTEA I

A. Interviu ca probă de concurs

§1. Condițiile de intrare în magistratură

Admiterea în magistratură a judecătorilor și procurorilor se face exclusiv prin *concurs*, pe baza competenței profesionale, a aptitudinilor și a bunei reputații, în condiții de transparență și egalitate. Cel care se prezintă la concursul de admitere în magistratură, trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții prevăzute în art. 14 alin. (2) din Legea nr. 303/2004¹:

- a) are cetățenia română, domiciliul în România și capacitate deplină de exercițiu;
- b) este licențiat în drept;
- c) nu are antecedente penale sau cazier fiscal și se bucură de o bună reputație;
- d) cunoaște limba română;
- e) este apt, din punct de vedere medical și psihologic, pentru exercitarea funcției.

Pentru candidatul la concursul de recrutare directă în magistratură se cere în plus condiția deținerii unei anumite calități, din cele expres arătate în art. 33 alin. (1) din Legea nr. 303/2004: foștii judecători și procurori care și-au încetat activitatea din motive neimputabile, personalul de specialitate juridică prevăzut la art. 87 alin. (1), avocații, notarii, asistenții judiciari, consilierii juridici, personalul de probațiune cu studii superioare juridice, ofițerii de poliție judiciară cu studii superioare juridice, grefierii cu studii superioare juridice, persoanele care au îndeplinit funcții de specialitate juridică în aparatul Parlamentului, Administrației Prezidențiale, Guvernului, Curții Constituționale, Avocatului Poporului,

¹ Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată (M.Of. nr. 826 din 13 septembrie 2005).

Curții de Conturi sau al Consiliului Legislativ, din Institutul de Cercetări Juridice al Academiei Române și Institutul Român pentru Drepturile Omului, cadrele didactice din învățământul juridic superior acreditat, precum și magistrații-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție, cu o vechime în specialitate de cel puțin 5 ani.

§2. Concursul de intrare în magistratură

Potrivit Regulamentului privind concursul de admitere și examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii¹ și Regulamentului privind organizarea și desfășurarea concursului de admitere în magistratură² sunt trei probe de concurs, grupate în două etape³:

1. *prima etapă* este eliminatorie și constă în susținerea a două probe scrise eliminatorii:

a) un test-grilă de verificare a cunoștințelor juridice, susținut la următoarele discipline: drept civil, drept procesual civil, drept penal, drept procesual penal;

b) un test-grilă de verificare a raționamentului logic.

2. *a doua etapă* constă în susținerea unui interviu în fața comisiei de examinare.

Numai candidații declarați *admiși la testul-grilă* de verificare a cunoștințelor juridice pot participa la testul-grilă de verificare a raționamentului logic. Nota obținută la prima etapă este suma notelor obținute la probele cu cele două teste-grilă, calculată în raport cu următoarea pondere: testul-grilă de verificare a cunoștințelor juridice – 70%, testul-grilă de verificare a raționamentului logic – 30%.

¹ Aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 439/2006. Ultima modificare a fost adusă prin Hotărârea CSM nr. 561/2017. Regulamentele sunt disponibile pe site-ul CSM la www.old.csm1909.ro la rubrica „Legislație” – „Acte normative privind sistemul judiciar român”.

² Aprobat prin Hotărârea Plenului CSM nr. 279/2012. Ultima modificare a fost adusă prin Hotărârea CSM nr. 561/2017.

³ Anunțurile pentru concursurile din acest an se vor posta pe site-ul INM la sfârșitul lunii iunie 2017. Probele se vor desfășura în lunile august-octombrie 2017. Ambele concursuri se vor desfășura simultan.

Sunt declarați *admiși în etapa a doua* candidații admiși la fiecare dintre cele două probe, în ordinea descrescătoare a notei obținute la prima etapă, în limita dublului numărului de locuri scoase la concurs, atunci când acesta este mai mare de 100, respectiv în limita triplului numărului de locuri scoase la concurs, atunci când acesta este mai mic sau egal cu 100. Numărul candidaților admiși în etapa a doua se suplimentează în cazul mediilor egale cu cea a ultimului candidat admis.

§3. Proba de interviu

Proba interviului se susține în fața comisiei de examinare din care fac parte un psiholog, un judecător, un procuror, un cadru universitar și un pedagog. Intervievarea candidaților are drept scop identificarea aptitudinilor, motivațiilor și elementelor de etică specifice profesiei de magistrat. Se urmărește, de asemenea, să se vadă dacă individul este încă educabil, dacă se pretează la funcția de magistrat și la efortul susținut intelectual și de continuă pregătire pe care trebuie să îl depună în deceniile următoare.

Potrivit *Metodologiei privind organizarea și desfășurarea interviului* elaborată de INM, interviul constă în investigarea a patru aspecte:

- fișa de prezentare;
- aptitudinile specifice profesiei de magistrat;
- motivația pentru a accede în profesia de magistrat;
- elemente de etică specifice profesiei.

Elaborarea subiectelor și examinarea candidaților sunt realizate de comisia de examinare. Susținerile orale se înregistrează audio; înregistrările se păstrează un an, după care se distrug. La cererea dvs., după sfârșitul concursului, aveți dreptul de a intra în posesia înregistrării audio și a borderourilor de notare din partea fiecărui membru al comisiei de interviu, precum și a raportului întocmit de psiholog în urma verificării aptitudinii psihologice, dar numai cele care se referă la dvs., nu și la alți concurenți¹.

¹ Acest drept este prevăzut de Hotărârea Plenului CSM nr. 926/2014.

§4. Prima componentă a interviului

Înainte de a începe interviul propriu-zis veți completa o fișă de interviu. Formularul acestei fișe se publică pe internet, pe pagina de web a INM, de unde îl veți descărca și îl veți completa până la data prezentării la interviu. Fișa de prezentare completată o veți preda reprezentanților comisiei de admitere.

Această fișă de prezentare este un instrument destinat a oferi informații preliminare comisiei care va realiza interviul. Fișa nu se notează, ci are o valoare informativă.

Formularul folosit până acum cuprinde date din C.V.: numele și prenumele; Universitatea și anul absolvirii facultății de drept; domeniul de interes profesional; alte studii universitare absolvite sau în curs de absolvire; ocupația actuală; alte experiențe profesionale; modele profesionale/umane/culturale (argumentați în maxim 50 de cuvinte); limbi străine cunoscute (nivel începător, mediu sau avansat); abilități operare computer; hobby-uri (activități preferate pentru timpul liber).

§5. A doua componentă a interviului

Se verifică dacă cel care concurează are aptitudini specifice pentru profesia de magistrat: comunică eficient, gândește autonom, are capacitatea de a rezolva probleme și de a coopera cu cei din fața sa, este sincer, spontan, argumentează ce susține, înțelege realitățile sociale, înțelege conceptele, utilizează corect limba română. Se verifică motivația pentru a accede în profesia de magistrat, atât aspectele intrinseci (curiozitate, interes științific, spirit justițiar etc.), cât și cele extrinseci (venit, stabilitate etc.). La chestiunea de etică interesează capacitatea de a identifica problemele aflate în discuție, analizarea opțiunilor posibile, implicarea concurenților în elaborarea soluției.

Membrii comisiei vă vor examina încă de la primul moment în care intrați în sală – deci aveți grijă cum sunteți îmbrăcați, cum salutați, cum vă mișcați, cum vă așezați. Limbajul corpului spune multe despre caracterul unui om. Rețineți că indecența sau senzualitatea nu își au locul în sala de examinare.

În fața comisiei se va începe o discuție referitor la pregătirea dvs. anterioară și la motivul pentru care doriți să optați pentru funcția/profesia de magistrat, eventual de ce vreți să renunțați la o carieră pe care o aveți în prezent. Nu vă axați pe chestiunile exclusiv materialiste, ci insistați pe chemare/vocație, importanța socială a profesiei, tradiția în familie, stadiul actual al societății etc.

Veți fi întrebați despre pasiuni, calități, defecte. Despre lucruri dificile și stresante pe care le-ați făcut sau întâmpinat. Despre profesii sau ocupații anterioare și despre familie. Despre prezența dvs. pe rețelele de socializare. Despre cărți citite, filme văzute, studii urmate. Despre calități care vă recomandă și lucruri care mai trebuie îmbunătățite în ceea ce vă privește. Dacă ați avut vreun contact cu organele judiciare până acum. Dacă ați apelat la modalități neoneste pentru a vă rezolva problemele cu autoritățile.

Se așteaptă idei și argumente, nu să citați din cărți – de aceea vă recomand să nu indicați ca referință „standardele de la Bangalore”, să nu menționați „observatorul informat și rezonabil” și să nu aduceți vorba nici măcar de lucrarea subsemnatului. Nu duceți analizele la extrem, nu vă exprimați defavorabil cu privire la sistemul de justiție și magistrați – încă nu îi cunoașteți suficient și, până la urmă, acolo veți lucra. Arătați cum veți evolua ca om dacă veți deveni magistrat și ce beneficii va avea sistemul dacă vă va primi printre membrii săi.

Fiți flexibili și deschiși, dar fermi. Întrebările uneori mai dure adresate de membrii comisiei nu trebuie să le interpretați drept atacuri, ci rețineți că ei încearcă să vă cunoască. Dacă este cazul, contraziceți-i, dar cu argumente factuale.

Vorbiți politicos, nu faceți gesturi ample, nu vă permiteți familiarități nepotrivite. Adoptați un ton calm, egal, cu un ritm al discursului potrivit (nici extrem de alert, grăbit sau precipitat, dar nici târăgănat, moale sau nesigur).

§6. A treia componentă a interviului

Puteți primi de comentat citate sau maxime care au legătură cu statul, legea, dreptatea, libertatea, justiția, cunoașterea. Iată mai jos unele dintre cele permise de concurenții din anii trecuți:

„A face o lege și a nu o aplica, înseamnă a autoriza lucrul pe care vrem să-l interzicem”. (cardinalul Richelieu)

„A face o nedreptate este mai rău decât a o suporta”. (Socrate)

„A fi curajos nu înseamnă a te arunca înainte în orice primăjdie, cu orice risc, ci a fi hotărât să fii întotdeauna de partea adevărului”. (Plutarh)

„A pedepsi trebuie să însemne totdeauna a îndrepta. A suprima nu e a pedepsi”. (Nicolae Iorga)

„A te judeca pe tine însuși este mult mai greu decât a-i judeca pe alții. Dacă ajungi să te judeci cum trebuie, înseamnă că ești într-adevăr un om înțelept”. (Antoine de Saint-Exupéry)

„A te lupta cu tine însuși este lupta cea mai grea; a te învinge pe tine însuși este biruința cea mai frumoasă”. (Leibniz)

„Acolo unde încetează vigoarea legilor și autoritatea apărătorilor ei, nu poate exista nici libertate și nici siguranță pentru nimeni”. (W. Shakespeare)

„Adevărul este ceea ce simplifică lucrurile, nu ceea ce creează haosul”. (Antoine de Saint-Exupéry)

„Adevărul ne face liberi”. (Nicolae Steinhardt)

„Aurită e calea de mijloc”. (Horațiu)

„Asta-i principiul legii: Mai bine să scape nouăzeci și nouă de vinovați decât să fie condamnat pe nedrept un singur nevinovat”. (James Joyce)

„Bucuria celui ce pedepsește e mai rea decât vina celui ce greșește”. (Nicolae Iorga)

„Caracterul îi dă omului libertatea interioară”. (Titu Maiorescu)

„Cea mai bună asigurare a succesului unei legi este ca să răspundă unei necesități general resimțite și să fie admisă de cea mai mare parte a societății, căci atunci fiecare membru al societății devine un colaborator sigur. Dar legiuitorul are datoria să evite apelul la pasiunile rele și la instinctele josnice”. (Spiru Haret)

„Ceea ce-ți lipsește împrumută de la tine însuși”. (Marcus P. Cato)

„Cei mai cumpliți surzi sunt cei care nu vor să audă”. (Denis Diderot)

„Cel care zâmbește în loc să se înfurie va fi întotdeauna mai puternic”. (proverb japonez)

„Cel ce poartă sabia dreptății trebuie să fie pe cât de corect, pe atât de drept”. (W. Shakespeare)

„Cel mai puternic om este cel care se stăpânește pe sine”. (Seneca)

„Citește legile cu ochii bine deschiși și respectă-le «orbește»”. (Tudor Mușatescu)

„Conducătorii calcă legea mai mult decât cei care-i urmează”. (Tucidide)

„Conștiința valorează cât o mie de martori”. (Marcus Fabius Quintilianus)

„Cu cât un stat e mai corupt, cu atât are legi mai multe”. (Tacit)

„Cum să cred în adevăruri absolute, când însăși noțiunea de «absolut» e creată de relativitatea cugetării omenești? Oare nu cumva nevoia de absolut, departe de a fi o tărie, nu-i decât o slăbiciune a judecății omului?” (Mihai Codreanu)

„Cunoașterea nu se bazează numai pe adevăr, ci și pe eroare”. (Carl Jung)

„Dacă trădarea, fătărnicia, neloialitatea ar rămâne nepedepsite, societatea ar ajunge ca o arenă de fiare sălbatice, sfâșiindu-se una pe alta”. (George Bernard Shaw)

„Datoriile nu sunt sentimente. A face ceea ce trebuie nu înseamnă, întotdeauna, a face ce îți place”. (Honoré de Balzac)

„Demnitatea constă nu din a poseda onoruri, ci din conștiința că le merităm”. (Aristotel)

„Dreptatea/Justiția nu poate exista doar pentru o parte, ci numai pentru amândouă”. (Eleanor Roosevelt)

„Dreptatea fără putere este neputincioasă, puterea fără dreptate este tiranică”. (Blaise Pascal)

„Dreptatea se poate amâna, dar zadarnici, niciodată”. (V. Bogrea)

„Dreptul evoluează paralel cu nevoile sociale”. (Nicolae Titulescu)

„Este adevărat că închisoarea, spânzurătoarea și roata asigură în chip excelent supunerea față de legi”. (Anatole France)

„Excesul de pedeapsă nu duce oare la stingerea delictului, ajungând prin aceasta la o răsturnare de situații, vina delinventului fiind înlocuită cu vina represiunii, făcând din vinovat, victimă, din datornic, creditor și punând definitiv dreptul de partea celui ce-l violase?” (Victor Hugo)

„Experiența nu este ceea ce ți se întâmplă; este ceea ce faci cu ce ți se întâmplă”. (Aldous Huxley)

„Experiența este cel mai dur profesor, pentru că întâi îți dă testul și apoi îți spune care era lecția”. (Vernon Sanders Law)

„Fericirea nu înseamnă absența problemelor, ci abilitatea de a te descurca cu ele”. (Jack Brown)

„Faceți legi, ca și cum toți oamenii ar fi răi; ei se vor strecura sau le vor ocoli. Numai cei de treabă li se supun și suferă din cauza lor”. (Maurice Maeterlinck)

„Fapta este totul, gloria nu înseamnă nimic”. (Goethe)

„Fărădelegea trebuie stinsă mai repede decât un incendiu”. (Heraclit)

„Fii sincer față de tine însuși și atunci nu mai poți fi fals față de cineva”. (William Shakespeare)

„Greutățile se înmulțesc când ne apropiem de țintă”. (Goethe)

„Împrejurările neprielnice nu ne fac ceea ce suntem, dar ne arată cine suntem”. (La Rochefoucauld)

„Învață din greșelile altora, nu vei avea timp să le faci pe toate”. (Alfred Sheinwold)

„Justiția este arta binelui și a echității”. (Publius Iuventius Celsus)

„La un nivel inferior al concepției, omul se supune legii fiindcă ea emană de la o autoritate; la un nivel superior, fiindcă își dă seama că legea este rațională”. (Georg Brandes)

„Legea e moartă când triumfă scelerității”. (Anatole France)

„Legea își găsește suprema justificare în binele pe care îl face sau nu societății dintr-un anumit loc și dintr-o anumită epocă”. (Albert Camus)

„Legea nu e libertatea însăși, ci doar granița ei”. (Heinrich Heine)

„Legea tuturor e libertatea, care se sfârșește acolo unde începe libertatea altuia. Eu sunt un sclav al libertății”. (Maximilien Robespierre)

„Legile unui popor și drepturile sale nu pot purcede decât de la el însuși”. (Mihai Eminescu)

„La un nivel inferior al concepției, omul se supune legii fiindcă ea emană de la o autoritate; la un nivel superior, fiindcă își dă seama că legea este rațională”. (Georg Brandes)

„Legile sunt făcute pentru cei înțelepți, nu ca să nu facă rău, ci ca să nu li se facă”. (Epicur)

„Lung este drumul cu reguli, scurt și eficient prin exemple”. (Seneca)

„Lucrul cel mai important este să nu încetezi să pui întrebări”. (Albert Einstein)

„Modul în care privim lucrurile derivă din legătura noastră cu acele lucruri”. (Montesquieu)

„Nu cere oamenilor ce nu le-ai putut da: învățături drepte”. (C. Noica)

„Nu e mai mare pedeapsa pentru un ticălos decât că nu-și găsește împăcarea cu sine”. (Seneca)

„Nu există o justiție absolută, ci numai un contract încheiat între oameni pentru a nu se vătăma unii pe alții și a nu fi vătămați”. (Epicur)

„Nu întâmplările tulbură mințile oamenilor, ci felul în care privesc ei ceea ce li se întâmplă”. (Epictet)

„Nu merge pe unde te duce drumul, mergi pe unde nu există drum și lasă o urmă”. (Ralph Waldo Emerson)

„Nu tot ce e îngăduit, e onest; multe îngăduie legile și totuși nu le poți săvârși fără să-ți calci conștiința”. (Johannes Honterus)

„Nu pot condamna în mod absolut decât cei care ar fi inocenți la modul absolut”. (Albert Camus)

„O mare greșală să te crezi mai mult decât ești ori sa te prețuiești mai puțin decât faci”. (J.W. von Goethe)

„O virtute împinsă peste o anumită limită începe a fi o curată meteahnă”. (I.L. Caragiale)

„Omul – primul dialog al naturii cu divinitatea”. (Goethe)